

prof. Marian Oslislo
Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach
Wydział Projektowy

Recenzja dotycząca postępowania o nadanie stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych mgr Nadii Issy na zlecenie Rady Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie zgodnie z decyzją Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów.

Dane doktorantki

Nadia Issa studiowała na Wydziale Sztuki Mediów w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W 2014 roku obroniła dyplom licencjacki, studia II stopnia ukończyła w 2016 r. Od tego czasu pracuje na Wydziale Sztuki Mediów Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (asystentka w Pracowni Zastosowań Fotografii dr. hab. Mariusza Wideryńskiego). W 2015 r. była asystentką stażystką w Pracowni Alternatywnego Obrazowania prof. Włodzimierza Szymańskiego na Wydziale Sztuki Mediów. W latach 2018 – 2019 pełniła funkcję pracownika naukowego-stażysty w Instytucie Badań Przestrzeni Publicznej na Wydziale Malarstwa.

Mgr Nadia Issa jest słuchaczką studiów doktoranckich na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Aktywność twórcza, naukowa, kuratorska i organizacyjna

Mgr Nadia Issa aktywnie uczestniczy w życiu wystawienniczym w kraju i za granicą, jest również laureatką nagród i wyróżnień. Uczestniczy w branżowych sympozjach, jest popularyzatorką sztuki.

wystawy indywidualne (2015-2019)

- „ADAM” w Centrum Sztuki Współczesnej Galerii Jana Koniarka w Trnawie, Słowacja. Kurator: prof. Karel Mišek, 2019
- „PrzekotkArt”, Wystawa Nadii Issy i Warszawskiej Szkoły Reklamy w Centrum Kreatywności, Identyfikacja wizualna wystawy, 2019
- „ADAM”, Galleria „Instytut 116” Warszawa, Polska, 2019
- „ONI” na Wydziale Sztuki i Designu Uniwersytetu w Usti nad Łabą, Republika Czeska, 2018
- „HEDEN”, Brick City Gallery w Springfield, USA, 2017
- „RUAH”, Ośrodek Kultury Muzułmańskiej, Warszawa, Polska, 2016
- „HEDEN”, Galeria Obok ZPAF (Związek Polskich Artystów Fotografików), Warszawa, Polska, 2016

nagrody, wyróżnienia

Laureatka stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz najlepszych doktorantów (2014, 2017, 2018, 2019).

Wykładowca wizytujący na Wydziale Sztuki i Designu Uniwersytetu Stanowego w Missouri w 2017 roku. Współzałożycielka i przewodnicząca (2013-2015) Koła Naukowego Technik Alternatywnych Fotografii na Wydziale Sztuki Mediów, w ramach którego zrealizowano m.in. koncert z cyklu Partytury Fotograficzne pt. "Indygo" oraz wystawę pt. "Pogranicza Fotografii" w Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Oranżeria, oraz Galerii Atelier w Chełmie. Laureatka konkursu pt. "Debuts", promującego najbardziej utalentowanych, debiutujących polskich fotografów. Jej prace były prezentowane na wystawach indywidualnych (m.in.: Galeria Obok ZPAF (Stowarzyszenie Polskich Artystów Fotografików w Warszawie, Brick City Gallery w Stanach Zjednoczonych, Centrum Sztuki Współczesnej w Trnawie na Słowacji) oraz na licznych wystawach zbiorowych (m.in. na Festiwalu Kultury Żydowskiej Warszawa Singera w Warszawie, Muzeum Mazowieckim w Płocku, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie i Międzynarodowym Festiwalu Fotografi w Łodzi).

Jest kuratorką wystaw studenckich, autorką referatów w monografiach naukowych, prowadzi warsztaty z zakresu percepcji obrazu i współczesnych technik implikacji obrazu fotograficznego. Jej prace publikowane były m.in. na łamach „Krytyki Politycznej”, „Estetyki i Krytyki” oraz magazynu „Viewworld”.

Z tego zestawienia wynika jednoznacznie, że doktorantka działa na wielu polach twórczej aktywności, jak również jest zaangażowana w życie uczelni. Prowadzi liczne działania związane z popularyzacją szeroko pojmowanej kultury.

Praca doktorska

Praca doktorska przedstawiona do recenzji nosi tytuł **„Mitosfera” Uniwersalny aspekt mitologii greckiej jako punkt wyjścia do własnych poszukiwań artystycznych. Próba dekonstrukcji mitu bohatera**.

„Mitosfera” (dzieło artystyczne): instalacja interaktywna złożona z portretów bohaterów (kinografika) wyświetlanych na ekranach (2m x 1,12m i 1,12m x 2m) i obiektu położonego na podłodze (korona: stal, biała glina) z mapowanym na niej obrazem.

Promotorem pracy doktorskiej jest prof. Lech Majewski.

Ocena dysertacji doktorskiej i dzieła artystycznego

Nadia Issa w pracy badawczej i artystycznej zajmuje się mitem wywodzącym się z mitologii greckiej. Jednocześnie bada sposób postrzegania i funkcjonowania we współczesnym świecie archetypu w sztuce.

Przewodnim motywem w jej poszukiwaniach artystycznych stał się mit bohatera.

W dysertacji pisze, cyt.: *Pytanie o tożsamość – zarówno w wymiarze narodowym, kulturowym, jak i próba określenia tożsamości indywidualnej to często motyw przewodni moich prac. W ostatnich latach poszukiwań artystycznych szczególnie zainteresowało mnie zjawisko występowania archetypu w sztuce, jako fenomenu stojącego ponad wszelkimi podziałami, który ma potencjał wydobycia aspektów uniwersalnych z tego, co jednostkowe.*

Autorka bada problemy tożsamości, zarówno kulturowej, jak i jednostkowej, interesują ją doświadczenia indywidualne i zbiorowe. W tym kontekście analizuje zjawisko symbolu i archetypu. Równolegle studiuje teksty teoretyczne, które konfrontuje ze swoimi doświadczeniami i praktyką badawczą. Interesuje ją mit jako nośnik ponadczasowej pamięci dotyczącej kondycji ludzkiej oraz wzorzec zachowań. Wykazuje, że symbole są nadal ważne i obecne w naszym życiu. Inaczej rzecz ujmując, mit przenosi i utrwała tradycję, nawet bardzo odległą. Dzięki niemu możemy się m.in. komunikować i zrozumieć wzajemnie.

Bohaterowie „Mitosfery” przyjmują nową powłokę, formę adekwatną do czasów, w których żyją. Ilu to przeróżnych Hamletów przyszło nam oglądać, tak bardzo odbiegających w wyglądzie od Szekspirowskiego wzorca z Globe Theatre. Treści i problemy, które ten bohater od wieków porusza na scenach całego świata są nadal aktualne. Bodobnie ma się sprawa z siedmioma „Herosami i Bogami XXI wieku” w instalacji Nadii Issy.

W dysertacji autorka pisze, cyt: *Nadanie codziennej egzystencji ludzkiej wymiaru symbolicznego, mitologicznego oraz odnalezienie boskości w codziennym życiu to jedno z założeń mojej pracy. Zabranie kawałka fikcyjnego nieba, czy poszukiwanie wśród współczesnych mężczyzn ucieleśnień bohaterów greckich to próba skontrastowania rzeczywistości ze światem baśni i fantazji, albowiem „mitologia odurza nas i wabi do współtuziału w swojej własnej fikcji”.*

Mit w naszym świecie jest nadal obecny. Trudno wyobrazić sobie jakkolwiek znaną powszchnie przestrzeń bez miejsc symbolicznych. Czy to właśnie nie w tym celu najczęściej odwiedzamy znane miasta i inne mityczne miejsca? Pielgrzymując do nich, umacniamy w ten sposób znaczenie i rolę mitu w globalnej świadomości.

Nadia Issa przyjęła interesującą metodę w pracy nad doktoratem. Swoich modeli – bohaterów poszczególnych części instalacji (Herkules, Ikar, Odyseusz, Narcyz, Orfeusz, Adonis, Kastor i Polluks) – znajduje w różnych okolicznościach i miejscach, często zdając się na przypadek i intuicję. Stara się jednocześnie (co podkreśla) zachować w tej aktywności świeżość spojrzenia i „ciekawość dziecka”.

Rzuca się w otwarte morze z nadzieją, że instynkt zaprowadzi ją do celu.

Przekonują i ujmują mnie opisy jej peregrynacji i coraz to nowych olśnień podczas poszukiwań bohaterów jej obrazów, które jako kinografika współtworzą instalację. Tak naprawdę odkrywa „cały świat” w swoim najbliższym otoczeniu. Ci niby przypadkowo napotkani ludzie zaczynają spełniać jej oczekiwania, pasują do wizerunków antycznych bohaterów. Wpisują się w odwieczne prawdy dotyczące ludzkiej kondycji, zarówno w obszarze ich fizyczności jak i duchowości. Powielają jednocześnie ludzkie pragnienia i tęsknoty sprzed tysięcy lat.

Ta „przypadkowość” obrazu ma swoistą siłę. Nadia Issa w Autoreferacie pisze na temat swoich bohaterów w sposób bardziej szczegółowy. Każdy z wybranych herosów ma własną historię, którą autorka w interesujący sposób prezentuje.

Intrygująco wygląda portret współczesnego Odyseusza, półnagiego izraelskiego ex-żołnierza, sfotografowanego, gdy w swoim wędrowaniu przykucnął na moment na brzegu jeziora. Autorka zajmująco kreśli jego historię. Po ukończeniu zasadniczej służby wojskowej wyjechał z ojczyzny, by podróżować po świecie. Na plecach nosi tatuaż przedstawiający busolę z wpisanym w nią konturem kraju, z którego pochodzi - Izraela. Ten wizerunek ma mu przypominać o najważniejszym dla niego miejscu na ziemi. Na lewym boku żołnierza widzimy drugi tatuaż, symbol pacyfistów w tęczowych

kolorach. Czy to tylko paradoks naszych czasów, koegzystencja skrajności – siły i przemocy z odwieczną tęsknotą za pokojem i miłością? Czy Odyseusz, który poszukiwał drogi powrotej do swojej Itaki miał te same dylematy, co jego alter ego z XXI wieku?

Szkoda, że autorka pomija fakt, w moim mniemaniu dość istotny w tym kontekście, a mianowicie - czy instalacja zawiera dźwięk, czy też widz doświadcza tej przestrzeni w ciszy?

Kolejne pytanie do artystki dotyczy selektywności wykorzystanych rekwizytów - Ikar nosi na plecach skrzydła, a Orfeusz gra na instrumencie. W tym ostatnim przypadku, gdy nie słyszymy dźwięku wydobywającego się z instrumentu, wygląda to dosyć niefortunnie. Dlaczego tylko ci dwaj? Co z resztą przedstawionych tu bohaterów i herosów? Czy Herkules nie powinien dzierżyć na przykład maczugi? Czy gdyby instalacji towarzyszyła audiosfera, całość nabrałaby większej spójności?

konkluzja

Autorka przeprowadziła bogatą kwerendę, sięgnęła do różnorodnych źródeł podejmujących zagadnienie funkcjonowania i pojmowania mitu, symbolu i ich znaczenia w sztuce autorstwa wielu znanych naukowców, badaczy i artystów.

Nadia Issa porusza w dysertacji wiele wątków, interesująco wplata je w proces tworzenia, dochodząc do ostatecznej formy dzieła. Część teoretyczna doktoratu w dużym stopniu stymulowała działania artystyczne. Odnoszę wrażenie, że w miarę postępu pracy autorka zyskiwała coraz większą pewność co do adekwatności swoich wyborów.

Instalacja „Mitosfera” ma charakter interaktywny. Nadia Issa stara się uwieść widza, mami go „kawałkiem nieba”, które interaktor może sobie odłupać z korony, obiektu znajdującego się w centralnym punkcie instalacji. „Doknąć nieba” może on jedynie wówczas, kiedy znajdzie się w samym jej środku. Gdy z niej wyjdzie, z kawałkiem nieba w dłoni, ono zniknie i zostanie po nim tylko kawałek białej gliny. Te proste gesty mają swoje znaczenie. To, co mnie ujmuje w pracy Nadii Issy to właśnie prostota. Pod nią autorka skrywa głębokie treści. Nadia Issa nazywa ten proces dekonstrukcją, odnoszę inne wrażenie - że Issa nie dekonstruuje, a właśnie buduje, a raczej odnawia ten sam gmach, przestrzeń, w której ludzie egzystują na ziemi od zawsze. Zmieniają się tylko aktorzy dramatu i pewne rekwizyty, ale nasze problemy pozostają ciągle takie same. Próbuje je z uporem i determinacją Syzyfa rozwiązać, za każdym razem na nowo, wierząc, że tym razem nam się uda.

Po zapoznaniu się z dorobkiem twórczym i działalnością pedagogiczno-organizacyjną mgr Nadii Issy, stwierdzam, że jej osiągnięcia spełniają wymogi Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 roku (Dz.U. z 2016 poz. 882), stawiane kandydatom do stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych.

